

Talveväsimus seljast!

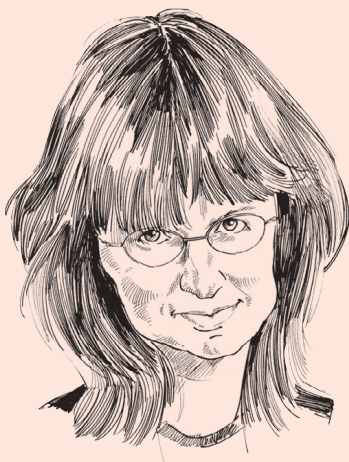
Nüüd on küll kevad käes. Ühel hommikul soojalt maalt saabuvat haneparve pea kohal liuglemas nähes pidin peaaegu nutma puhkema. Ikka meeleliigutusest. Just sel hetkel jõudis kohale, kui pikk, külm ja raske see tänavune talv ikkagi oli. Ja kui maakera end just pea peale ei pööra, on see selleks korraks läbi.

Hangest sulavad välja kaks korda madalamaks vajunud tikripöösad. Öhtuti trillerdab kase otsas kuldnokk. Lõuna-Eesti öitsevat sinililled.

Kevad ronib lume alt välja nii rõõmsa mürinaga, et isegi kõigjal laiutav pori ei riku tuju.

Kuidas aga endal talveraskus seljast heita? Üks hea ja korduvalt läbi proovitud nipp lisaks rohketele jalutuskäikudele värskes õhus on – noored umbrohulibled. Völill ja naat on neist kõige tuntumad ja kindlamad. Muidugi tuleb vaadata, et taimed kasvaksid sõiduteedest ja muudest kahtlastest kohtadest eemal.

Taimi võib segada salatisse, aga mõni leht kõlbab isegi niisama põske pista. Ja juba paari päeva pärast võib tunda talveväsimust taandumas.

VIVIKA VESKI

LUGEJA KÜSIB

Missugune on luuviljaliste bakterpõletik?

Olen mures, kas meie naaberriikides levima hakanud uus kirsipuid ohustav haigus võib kanduda ka Eesti aedadesse? Millised on selle haiguse tundemärgid ja tõrjevõtted?

Vastab

VÄINO PALLUM

Luuviljaliste bakterpõletik kahjustab kirsi-, ploomi- ja kreegipuid. Kõige suuremas nakatusohus on eeskätt noored puud. Haigust tekitab bakter *Pseudomonas morsprunorum*. Nakatus on ilmne, kui osa pungi ei avane, poolavanenud õienupud muutuvad punakaks ja kuivavad. Lehtedele tekivad algul nõõpnõelapea suured helerohelised täpid, millel on kollakas vesine ümbris.

Haiguse süvenedes täpid suurenevad pruunikasviolettseteks nekroosilaukudeks. Seejärel lehekude kuivab ja langeb välja – leht muutub auklikuks, nagu seen *Asterula beijerinckii* oleks selle tekitanud. See esineb meil tavahaiguste – luuviljaliste lehepõletike korral.

Noorte viljadele ilmuvad algul vesised pruunikad, hiljem mustjaks muutuvad sissevajunud laigukesed. Okstel, enamasti kahe-kolmeaastaste võrsete koorel, on suve algul näha veidi sisse vajunud pruunikaid laiike. Koor rebeneb ja laiukelt eritub kummivaiku. Ülalpool haiguslaiku oksaosa kuivab. Sellist pilti võib näha juba suve hakul.

Järjekordne "ime"

Mõni aasta tagasi tellisime imemaasika taimi, tundub et samalt firmalt, kes nüüd reklaamib "hiigeltomateid".

Ka siis oli tegu piiratud kogusega ning sellepärast tuli tellimisega kiirustada, et jõuda niinimetatud väljavaliute hulka, kes imelist kaupaa väärts.

Maasikakampaania korral palus tarbijakaitse inimestel, kes pettuse ohvriks langesid, endast teada anda. Minu tutvusringkonnas petetud seda ei teinud, sest ei tahtnud lihtsalt kaasa teha sellele järgnevat janti.

Bakterpõletik areneb ja levib kiiresti, kui ilm püsib soe ja niiske. Puud nakatuvad sageli sügisel, kui patogeen siseneb pungadesse lehevarte armide kaudu. Bakterid talvituvad ka puukoorel ja kanduvad kevadel juba lehtedele. Sisenemisevõime peale pungade on veel lehtede õhulõhed ning vigastatud puukoore.

Maguskirsipuude sordid on haigusele erineva vastuvõtlikkusega, hapukirsidel seda täheldatud pole. Ploomisortidest on haigusõrn 'Victoria'.

Praegu kahjuks pole selle haiguse vastu veel muud tõrjevahendit kui profülaktika.

Korraldage mõõduka harvendamisega hea õhustatus ja küllaldane valgus puu võras. Harvendamist tehke kevadel enne pungade paisumist või suvel ning vältige seejuures ülearuste lõikehaavade tekitamist.

Lõikehaavad desinfitseerige vasksulfaadi või vaskoksiidkloriidiga ning pärast seda katke nad aiavahaga.

Kui märkate haigusest tabandunud oksti, lõigake need kohe ära, nakatunud kooreosa eemaldage puutüvelt ja põletage. Pärast lõikamist desinfitseerige lõikeriistu piiritust. Tehke seda kindlasti, muidu levitate ise haiguse tekitajat puult puule.

Lehtede varisemise ajal pritsige puud mõne vaseühendiga. Kolme nädala pärast korrake pritsimist. Varakevadel pungade paisumise algfaasis on pritsimine hädavajalik.

Nüüd aga püüavad samad inimesed rahvast uuesti lollitada ja reklaamivad oma imemaasikaid ja tomateid.

Pole ju seekordki konkreetset näidatud, millise suurima tomatiaretuse firmaga Euroopas tegu on ja kas on sordil või aretisel ka nimi. Kas usaldada veel mingit postkastifirmat? Arvan, et see oleks kurjast.

Tuleks lähtuda meie igivanast põhimõttest – talita targu!

VILLI KASK